

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าส่วนการศึกษาในภาคใต้ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องการบริหารการศึกษาในด้านการมีความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการ ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการบริหารงานการศึกษาทั้ง 4 ประเภटक้งกล่าวแล้ว ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นแนวทางสำหรับใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาคำเนิงานของการศึกษาประชาบาลต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. กลุ่มปลัดจังหวัด ได้แก่ ปลัดจังหวัดต่าง ๆ ในจังหวัดภาคใต้
2. กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าส่วนการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่าง ๆ ในจังหวัดภาคใต้
3. กลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าหมวดการศึกษาสังกัดส่วนอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดภาคใต้

ประชากรทั้ง 3 กลุ่มนี้เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารการศึกษาประชาบาลในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดภาคใต้ รวม 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง พังงา ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ด้ ขณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเก็บข้อมูล ประกอบด้วย เอกสาร หนังสือ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถาม โดยการสอบถามความเห็นจากประชากร 3 กลุ่ม คือ ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษา แบบสอบถามชุดนี้จะครอบคลุมการบริหารการศึกษาของหัวหน้าส่วนการศึกษาทั้ง 4 ประเภท คือ การมีความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานการศึกษาทั้ง 4 ประเภท

การ เก็บรวบรวมข้อมูล

ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามถึงประชากรทั้ง 3 กลุ่มทางไปรษณีย์ แล้วให้ประชากรส่งกลับทางไปรษณีย์ หลังจากการตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว และแบบสอบถามอีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยนำไปแจกและรับคืนด้วยตนเอง แบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไปยังผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีจำนวน 141 ฉบับ ได้รับคืนมารวม 122 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.82 แยกเป็นของกลุ่มปลัดจังหวัด 14 ฉบับ กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา 14 ฉบับ และกลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษา 94 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการหาค่าร้อยละจากกลุ่มประชากรที่ต้องแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม โดยการจำแนกตาม อายุ อายุราชการ สภาพการสมรส วุฒิการศึกษา เวลาการดำรงตำแหน่งในหน้าที่ และการฝึกอบรมพิเศษด้านการบริหารการศึกษา และการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการบริหารงานการศึกษาทั้ง 4 ประเภทของกลุ่มประชากร โดยการเสนอข้อมูลในรูปของตารางวิเคราะห์ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งเปรียบเทียบอันดับความคิดเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษาของหัวหน้าส่วนการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พอจะสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 อายุของกลุ่มประชากร ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 54.92 รองลงมาได้แก่กลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 26.23 และประชากรอายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 18.85 สรุปแล้วกลุ่มปลัดจังหวัดจะมีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษาและกลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษาจะมีอายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป

1.2 อายุราชการของกลุ่มประชากร ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามจะมีช่วงอายุราชการตั้งแต่ 6 ปี ถึง 30 ปีขึ้นไป พบว่า ประชากรในช่วงระยะเวลา 26-30 ปี จะเป็นช่วงที่มีประชากรมากที่สุด คือ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 25.41 รองลงมาได้แก่ ประชากรช่วงระยะเวลา 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.31 ส่วนช่วงระยะเวลา ตั้งแต่ 21-25 ปี และช่วงระยะเวลา 30 ปีขึ้นไป มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18.85 ช่วงระยะเวลา 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.76 และช่วงระยะเวลา 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.82 ตามลำดับ โดยสรุปแล้ว กลุ่มปลัดจังหวัดจะมีอายุราชการระหว่าง 16-20 ปี ถึง 30 ปีขึ้นไป หัวหน้าส่วนการศึกษาจะมีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี ถึง 30 ปีขึ้นไป สำหรับหัวหน้าหมวดการศึกษาจะมีอายุราชการอยู่ระหว่าง 6-10 ปี ถึง 30 ปีขึ้นไป

1.3 สภาพการสมรสของกลุ่มประชากร ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามเป็นจำนวนมากที่สุดเป็นผู้สมรสแล้ว มีจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 97.54 เป็นโสด ร้อยละ 1.64 และเป็นหม้ายร้อยละ 0.82 ในที่นี้กลุ่มปลัดจังหวัดและกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษาทั้งหมดเป็นผู้สมรสแล้ว ส่วนหัวหน้าหมวดศึกษาก็เป็นผู้สมรสแล้ว แต่มีจำนวนน้อยมากที่ยังเป็นโสด

1.4 การศึกษาของกลุ่มประชากร ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 60.65 วุฒิปริญญาตรี มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 32.79 และสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.56 ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม จะมีวุฒิตั้งแต่ต่ำกว่าปริญญาตรีขึ้นไปถึงสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มปลัดจังหวัดมีวุฒิปริญญาตรีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 78.57 กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษามีวุฒิปริญญาตรีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 35.71 ส่วนหัวหน้าหมวดการศึกษา มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีสูงสุด คือร้อยละ 72.34 ปริญญาตรี มีร้อยละ 23.40 และสูงกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 4.26

1.5 เวลาในการดำรงตำแหน่งของกลุ่มประชากร ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด จะมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในหน้าที่ช่วง 1-5 ปี คือ 80 คน คิดเป็นร้อยละ 65.57 รองลงมาจะมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งช่วง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.43 โดยสรุปแล้ว กลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่ม จะมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 1-5 ปี ถึงช่วง 6-10 ปี กลุ่มปลัดจังหวัดร้อยละ 100.00 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปี กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษามีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.86 และระยะเวลา 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.14 ตามลำดับ สำหรับหัวหน้าหมวดการศึกษา มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมากที่สุดช่วง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.82 และระยะเวลา 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.17 ตามลำดับ

1.6 การฝึกอบรมพิเศษด้านการบริหารการศึกษา ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุดเคยผ่านการฝึกอบรม 1-2 ครั้ง มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 40.17 รองลงมาได้แก่ประชากรที่เคยผ่านการฝึกอบรม 3-4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.31 ส่วนประชากรที่เคยผ่านการฝึกอบรมตั้งแต่ 5 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.85 และประชากรที่ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมเลย คิดเป็นร้อยละ 19.67 กลุ่มปลัดจังหวัดเคยผ่านการฝึกอบรม 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 42.86 เคยผ่านการฝึกอบรม 3-4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.14 และไม่เคยผ่านการฝึกอบรมเลยมีถึงร้อยละ 50.00 กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษายานการฝึกอบรม 5 ครั้งขึ้นไปมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.86 เคยผ่านการฝึกอบรม 3-4 ครั้ง คิดเป็นร้อย-

ละ 21.43 ผ่านการอบรม 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.28 และไม่เคยผ่านการฝึกอบรมเลย คิดเป็นร้อยละ 21.43 สำหรับหัวหน้าหมวดการศึกษาผ่านการฝึกอบรม 1-2 ครั้ง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.40 ผ่านการอบรม 5 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.09 และไม่เคยผ่านการฝึกอบรมเลย คิดเป็นร้อยละ 14.89

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ตามความเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม คือ ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษา ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

2.1 การมีความสัมพันธ์กับชุมชน จากความเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่มสรุปแล้วมีความเห็นสอดคล้องกันว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานด้านการมีความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมากแต่อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่า ในข้อ 3 ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องการส่งเสริม สนับสนุนและการเยี่ยมโรงเรียนชุมชนนั้น กลุ่มปลัดจังหวัดเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้มีการปฏิบัติในเรื่องนี้มาก แต่กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษาและกลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษาเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ในข้อ 5 ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องการติดต่อกับร่วมงานโดยไม่มีพิธีรีตองนั้น กลุ่มปลัดจังหวัดและกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษาได้มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก แต่หัวหน้าหมวดกลับเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ส่วนในข้อ 12 เกี่ยวกับเรื่องการเข้าร่วมประชุมในกิจการต่าง ๆ ของจังหวัด กลุ่มปลัดจังหวัด และกลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษามีความเห็นว่าเป็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้มีการปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ส่วนหัวหน้าส่วนการศึกษาเห็นว่า ได้ปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์มาก

2.2 การบริหารงานบุคคล ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันออกไป คือ กลุ่มปลัดจังหวัดและกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษามีความเห็นตรงกันว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานการบริหารงานบุคคลอยู่ในเกณฑ์มาก แต่กลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษาเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก

ปฏิบัติอย่างจริงจังนั้น กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษาเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้มีการปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนกลุ่มปลัดจังหวัดและหัวหน้าหมวดการศึกษาเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก

2.3 การบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นไม่แตกต่างกัน คือ หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่จากความคิดเห็นในข้อ 46 เกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล สถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาประชาบาล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการศึกษาของจังหวัด กลุ่มปลัดจังหวัด และกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษามีความเห็นเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานนี้อยู่ในเกณฑ์มาก แต่กลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษาให้ความเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานนี้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ข้อ 38, 40 และ 56 ซึ่งเกี่ยวกับการจัดการให้มีโครงการอบรมครูในค่านวิชาการที่เกี่ยวกับการ เวียนการสอนระดับจังหวัด การไปร่วมประชุม หรือเป็นวิทยากรในการอบรมครูตามอำเภอต่าง ๆ และการวางโครงการค่านวิชาการที่เกี่ยวกับการศึกษาของจังหวัดนั้น ได้ให้โอกาสแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดและอำเภอเข้ามามีส่วนร่วมด้วยนั้น เรื่องนี้กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษาเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนกลุ่มปลัดจังหวัดและกลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษาเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่มีข้อสังเกตว่า ในข้อ 44 เรื่องการจัดให้ไปทัศนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ครูในจังหวัด กลุ่มปลัดจังหวัดและกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษาเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่กลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษากลับเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนข้อ 54 เกี่ยวกับการจัดให้มีวิทยากรประจำส่วนการศึกษานอกเหนือไปจากเจ้าหน้าที่วิชาการ เพื่อปรับปรุงการศึกษาของจังหวัด กลุ่มปลัดจังหวัด เห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษาและกลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษา เห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย

2.4 การบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการ ตามความเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่าไม่มีความแตกต่างกัน คือ หัวหน้าส่วนการศึกษามีการปฏิบัติงานการบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก จากความคิดเห็นในข้อ 64 เกี่ยวกับเรื่องการให้โอกาสหัวหน้าหมวดการศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปีของจังหวัดให้แก่ส่วนอำเภอต่าง ๆ กลุ่มปลัดจังหวัด และกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษาให้ความเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานน้อยในเกณฑ์มาก ส่วนหัวหน้าหมวดการศึกษาเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องน้อยในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ในข้อ 59 และ 67 เกี่ยวกับเรื่องการควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในส่วนการศึกษา เกี่ยวกับการรับส่งหนังสือและการติดตามเรื่องที่เสนอไปแล้ว และการจัดทำปฏิทินการส่งงานของจังหวัดในอำเภอต่าง ๆ ทราบและถือปฏิบัตินั้น กลุ่มปลัดจังหวัดและกลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษาเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติเรื่องน้อยในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ส่วนหัวหน้าส่วนการศึกษาเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้มีการปฏิบัติเรื่องน้อยในเกณฑ์มาก ข้อที่นำเสนอ คือ ข้อ 60 เกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนที่จะควบคุมการเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือสวัสดิการครูของเจ้าหน้าที่การเงินของจังหวัด เรื่องนี้กลุ่มปลัดจังหวัดและกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา เห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษา ได้ปฏิบัติเรื่องน้อยในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา เห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาปฏิบัติเรื่องน้อยในเกณฑ์น้อย สำหรับในเรื่องอื่น ๆ นั้น ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ให้ความเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษา ได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก

อภิปรายและขอเสนอแนะ

1. เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าประชากรโดยส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี มีอายุราชการระหว่าง 26-30 ปี และผ่านการสมรสแล้ว มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งในหน้าที่ปัจจุบันอยู่ในช่วงระยะเวลา 1-5 ปี

และเคยผ่านการฝึกอบรมพิเศษด้านการบริหารการศึกษามาแล้ว 1-2 ครั้ง ผลจากการวิจัยครั้งนี้มีสิ่งที่น่าสังเกตว่า ในเรื่องวุฒิการศึกษานั้น หัวหน้าส่วนการศึกษาและหัวหน้าหมวดการศึกษา โดยส่วนใหญ่ยังมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี แม้ว่ากรมการปกครองจะได้มีโครงการส่งเสริมให้ผู้บริหารการศึกษาของการศึกษาประชาบาลให้มีวุฒิสูงขึ้น โดยการจัดสรรโควตาให้หัวหน้าส่วนการศึกษาและหัวหน้าหมวดการศึกษาได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้ผู้บริหารการศึกษามีความรู้ความสามารถสูงขึ้น และจะได้บริหารการศึกษาประชาบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ก็ยังไม่สามารถเพิ่มได้มาก ส่วนในเรื่องระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหน้าที่นั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังอยู่ในช่วงของการเริ่มปฏิบัติงานเท่านั้น จึงย่อมจะขาดประสบการณ์ในการทำงาน และเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้การบริหารการศึกษาของการศึกษาประชาบาลในขณะนี้มีปัญหา ไม่สามารถบริหารให้ได้ดีเท่าที่ควร สำหรับการฝึกอบรมพิเศษด้านการบริหารการศึกษา ส่วนใหญ่ผู้บริหารการศึกษาเคยผ่านการฝึกอบรมจำนวนน้อยครั้งมาก และยังมีผู้บริหารการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม บางคนยังไม่เคยผ่านการอบรมเลย เช่น ปลัดจังหวัดร้อยละ 50.00 จึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารการศึกษาจะต้องเข้ารับการอบรม ทั้งนี้เพื่อจะทำให้ผู้บริหารการศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาได้ดีขึ้น

2. งานการบริหารการศึกษาของหัวหน้าส่วนการศึกษาทั้ง 4 ประเภท คือ การมีความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการ รวมทั้งการเสนอถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน จากความเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยจะได้อภิปรายดังต่อไปนี้

2.1 การมีความสัมพันธ์กับชุมชน สำหรับการบริหารงานด้านนี้ของหัวหน้าส่วนการศึกษาในภาคใต้ โดยส่วนรวมแล้วประชากรทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก และเมื่อจัดลำดับความสำคัญจากความเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่มแล้ว สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในอันดับสอง ทั้งนี้เพราะโดยการปฏิบัติงานการศึกษาระดับประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงอาศัยความช่วยเหลือจากชุมชนอีกมาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงขาดงบประมาณในการดำเนินการ ดังนั้น หัวหน้าส่วนการศึกษาจึงมีความสำคัญ

ในการปฏิบัติงานให้ไค้ผล โดยต้องแยแพร่ชาวสารของการศึกษา ใ้การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนให้มาก สนับสนุนโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนชุมชน นอกจากนั้นจะต้องพยายามเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งของราชการและเอกชนอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเห็นว่า การศึกษาเป็นของประชาชน จัดโดยประชาชน และเพื่อประชาชน แม้ว่าการปฏิบัติงานของหัวหน้าส่วนการศึกษาจะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องภาษาพูด วัฒนธรรมประเพณี การคมนาคม ทองถิ่นผูกถาวรราย ซาคเจ้าหน้าทีและงบประมาณ ตลอดจนการไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาของประชาชน เรื่องเหล่านี้ถ้าหากได้รับความร่วมมือในการแก้ปัญหาจากทุก ๆ ฝ่าย การใช้เจ้าหน้าทีของท้องถิ่นช่วยประสานงาน ปัญหาที่จะหมคไปจะทำให้การบริหารงานคานนี้ไค้ดีขึ้น

2.2 การบริหารงานบุคคล การบริหารงานคานนี้ของหัวหน้าส่วนการศึกษาในภาคใ้ ตามความคิดเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่มแล้วเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาใ้ปฏิบัติงานคานนี้มากที่สุด และเมื่อพิจารณาจากการจัดลำดับความสำคัญของการบริหารงานการศึกษาทั้ง 4 คานแล้ว การบริหารงานบุคคลจะมีความสำคัญมากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งเห็นเรื่องแสดงว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาต้องมีความสำคัญในการบริหารงานเกี่ยวกับเรื่อง การสรรหาบุคลากร การบำรุงรักษา การพัฒนาบุคลากร และการใ้พ้นจากงาน แต่เนื่องจากใ้โดยการปฏิบัติจริงแล้ว การบริหารงานบุคคลยังแยกอยู่กับหน่วยงาน 2 หน่วย คือ ส่วนการศึกษา และสำนักงานเลขานุการจังหวัด จึงเป็นปัญหาหนึ่งที่หัวหน้าส่วนการศึกษาไม่สามารถบริหารงานบุคคลใ้ไค้ผลตามความมุ่งหมาย นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง ซาคบุคลากรในสำนักงาน การสอบบรรจุครูที่ซาคความยุติธรรม การพิจารณาความดีความชอบ การโยกย้ายที หลักการที่แน่นอน ตลอดจนการซาคอำนาจในการบริหารงาน การบริหารยังต้องขึ้นอยู่กับความเห็นชอบและสั่งการของผู้นั่งคัมบัญชา ปัญหาใ้ถ้าหากใ้ไค้แก้ไข โดยที่ผู้นั่งคัมบัญชาควรมอบอำนาจในการทำงานใ้แก่หัวหน้าส่วนการศึกษาใ้แน่นอนชัดเจน และการใ้งานบริหารงานบุคคลมาอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน

2.3 การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานการศึกษาของหัวหน้าส่วน การศึกษาในภาคใต้เกี่ยวกับเรื่องนี้ ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นว่า หัวหน้าส่วนการ ศึกษาได้ปฏิบัติงานค้ำนี้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก และเมื่อจัดลำดับความสำคัญจากความคิด เห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่มแล้ว การบริหารงานวิชาการอยู่ในลำดับที่สาม ในการปฏิบัติ งานค้ำนี้วิชาการตามข้อตกลงระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยแล้ว งานวิชาการเป็นเรื่องของกระทรวงศึกษาธิการ หัวหน้าส่วนการศึกษาจะมีหน้าที่ในการประ- สานงาน ให้การส่งเสริมสนับสนุน การออกตรวจเยี่ยม และการนิเทศการศึกษา วางโครง- การต่าง ๆ เกี่ยวกับการปรับปรุงค้ำนี้วิชาการ ตลอดจนการให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง แต่โดยหลักการบริหารงานการศึกษาแล้ว ผู้บริหารการศึกษาจะต้องให้ความ- สำคัญของงานวิชาการมากที่สุด แต่ขณะนี้การบริหารการศึกษาค้ำนี้วิชาการของส่วนการศึกษา มีปัญหาหลายประการ ตั้งแต่ขาดบุคลากร งบประมาณ การประสานงาน และความร่วมมือ เพื่อที่จะให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล น่าที่จะมีข้อตกลงการรับ ปรึกษอบนเรื่องการบริหารงานวิชาการให้แน่ชัด มิฉะนั้นแล้วจะเป็นการทำงานอย่างแบ่งรับ แบ่งสู้ ไม่มีใครรับผิดชอบอย่างแท้จริง แต่ถึงอย่างไรก็ดี หัวหน้าส่วนการศึกษาในฐานะผู้บริหาร การศึกษาจะต้องให้ความสำคัญทั้งงานบริหารค้ำนี้อื่น ๆ และงานวิชาการควบคู่กันไป

2.4 การบริหารงานธุรการ การเงิน และการให้บริการ การบริหาร งานค้ำนี้ของหัวหน้าส่วนการศึกษาในภาคใต้ กลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้ปฏิบัติงานค้ำนี้อยู่ใน เกณฑ์ค่อนข้างมาก และเมื่อพิจารณาจากการ จัดลำดับความสำคัญแล้ว การบริหารงานค้ำนี้จะมาในอันดับสุดท้าย ทั้งนี้เพราะโดยส่วน ใหญ่แล้วส่วนการศึกษาจะทำเฉพาะงานธุรการและการให้บริการ ส่วนงานการเงินนั้นไปขึ้น อยู่กับส่วนการคลัง ซึ่งเป็นไปตามลักษณะการแบ่งงานการศึกษาประจำบาลของกรมการปก- ครอง แม้ว่าหัวหน้าส่วนการศึกษาจะมีหน้าที่ในการควบคุมการทำงานสารบรรณ การเป็น- กรมการการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ การตรวจรับงานการก่อสร้าง การมีส่วนร่วมในการจัดสร- งบประมาณ การติดตามผลการปฏิบัติงาน แต่การปฏิบัติงานเหล่านี้ก็เป็นไปตามระเบียบ และคำสั่งจากค้ำนี้บังคับบัญชา แต่ถึงอย่างไรก็ดี หัวหน้าส่วนการศึกษาก็ต้องให้ความสำคัญ ในการบริหารงานค้ำนี้เพราะเป็นส่วนที่จะสนับสนุนการบริหารงานค้ำนี้อื่น ๆ ให้เกิดประสิทธิ- ภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าส่วนการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด
ในภาคใต้ ทำให้ทราบว่า หัวหน้าส่วนการศึกษาได้บริหารงานการศึกษาทั้ง 4 ประเภทไป
มากน้อยเพียงใด และเพื่อเป็นการสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าส่วนการศึกษา
ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง บทบาทของโรงเรียนชุมชน กรรมการศึกษากับการบริหาร-
โรงเรียนประชาบาล บทบาทของประธานกลุ่มโรงเรียน สภาพการใช้อาคารสถานที่ของ
โรงเรียนประชาบาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย